

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Světlana Plecová

**Příspěvkové organizace zřizované
územními samosprávnými celky**

Bakalářská práce

Olomouc 2015

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 26. 3. 2015

.....

Světlana Plecová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Zdence Papouškové, Ph.D. za cenné připomínky a rady, které mi pomohly ke zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat ředitelce Domu dětí a mládeže Astra Bc. Ivaně Vladíkové za poskytnuté informace a konzultace.

Obsah

1. Úvod	6
2. Základní pojmy	8
2.1 Právnícká osoba	8
2.2 Územní samosprávný celek	9
3. Příspěvkové organizace	10
3.1 Pojem	10
3.2 Právní rámec příspěvkových organizací	10
3.2.1 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků	11
4. Zřízení, změna, zrušení příspěvkové organizace	13
4.1 Zřízení příspěvkové organizace	14
4.1.1 Zřizovací listina	15
4.1.2 Statutární orgán příspěvkové organizace	16
4.1.3 Další povinnosti	17
4.2 Rozdělení, sloučení, splynutí a zrušení příspěvkové organizace	17
4.2.1 Rozdělení	18
4.2.2 Zrušení	18
4.2.3 Sloučení a splynutí	19
5. Finanční hospodaření příspěvkové organizace	21
5.1 Porušení rozpočtové kázně	22
5.2 Peněžní fondy	23
5.2.1 Rezervní fond	23
5.2.2 Fond investic	24
5.2.3 Fond odměn	24
5.2.4 Fond kulturních a sociálních potřeb	24
6. Vybrané problémy příspěvkových organizací	26
6.1 Nabývání majetku	26

6.1.1 Nabývání majetku do vlastnictví příspěvkové organizace	26
6.1.2 Nabývání majetku pro zřizovatele.....	27
6.2 Odměňování zaměstnanců	27
7. Kontrola příspěvkových organizací zřizovatelem	29
7.1 Obecná kontrola	29
7.2 Kontrola hospodaření.....	30
8. Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín.....	31
9. Závěr	35
Seznam použité literatury	37
Anotace / Annotation.....	41
Seznam klíčových slov / Key words.....	41
Seznam použitých tabulek	42
Seznam použitých zkratk	42
Přílohy	43

1. Úvod

Tato bakalářská práce se bude zabývat problematikou příspěvkových organizací, které zřizují územní samosprávné celky. Historicky se tento institut objevuje v půlce 20. století, kdy byly zřizovány tzv. veřejné ústavy veřejného práva. Pokud bychom chtěli srovnávat s ostatními evropskými zeměmi, šlo by to ztěžka. Jediná podobnost by se našla v slovenském právním řádu, jelikož forma příspěvkové organizace vznikla v socialistickém Československu. Příspěvkové organizace se v dnešní době nejčastěji zřizují jako základní a střední školy a za účelem poskytování sociálních služeb. Podle veřejné databáze Českého statistického úřadu bylo k 31. 12. 2013 10 589 aktivních organizací.¹

Cílem bakalářské práce je vymezit podstatu příspěvkových organizací, zjistit, s jakými problémy se organizace dennodenně musejí potýkat a jaké právní předpisy se na ni vztahují. Jako hlavní problém se mi jeví vlastnictví majetku příspěvkovou organizací. Dřívější právní úprava neumožňovala nabývání majetku přímo do vlastnictví organizace a tato problematika byla obsahem mnoha odborných diskuzí. O výklad bylo také požádáno Ministerstvo financí ČR, bohužel ani to nepomohlo k sjednocení názorů odborné veřejnosti. Vlastnictvím se zabýval i Ústavní soud, který řešil otázku, zda lze vyloučit nemovitosti ve vlastnictví zřizovatele z konkurzu vedeného na příspěvkovou organizaci. Ústavní soud se vyjádřil, že pokud zřizovatel předává do správy majetek příspěvkové organizaci, musí strpět případné poškození majetku konkurzem.² Výraznou změnu přinesla novela zákona č. 477/2008 Sb., kterou se mění zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tato novela nastolila možnost příspěvkové organizace vlastnit majetek s jistým omezením - potřeba předchozího souhlasu zřizovatele. Předchozí souhlas se týká i malých darů, které podle mého názoru organizace dostává běžně.

Dalším problémem, kterým bych se chtěla zabývat, je odměňování zaměstnanců. Na konci roku 2014 schválila vláda zvýšení platů pro oblast sociálních služeb a zdravotnictví.³ Stále se ale nejedná o plošné zvýšení pro všechny pracovníky příspěvkových organizací, kteří pobírají plat.

Ke konci práce se zaměřím na konkrétní příspěvkovou organizaci, na které bych chtěla názorně aplikovat teoretické znalosti. Budu zkoumat její hospodaření, vztah se zřizovatelem,

¹ Veřejná databáze Českého statistického úřadu, [cit. 9. 2. 2015]. Dostupné na <<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=ORG9020UC&vo=null>>.

² Ústavní nález ze dne 8. 11. 2005, sp. zn. IV ÚS 455/2005

³ SEJKORA, Jiří. *Ve špitálech a ústavech dostanou přidáno* [online]. denik.cz, 8. 12. 2014 [cit. 1. 3. 2015]. Dostupné na <http://www.denik.cz/z_domova/zdravotnici-a-socialni-pracovnici-si-polepsi-vlada-schvalila-navyseni-jejich-pl.html>.

a institut předchozího souhlasu v praxi. Oslovila jsem Dům dětí a mládeže Astra ve Zlíně. V dnešní době mají rodiče velký výběr kroužků a zájmových činností pro své děti a „konkurence“ je velká. Toto školské zařízení funguje již 8 let. A jelikož rodiče chtějí pro své děti to nejlepší (s tím souvisí i to nejlepší volnočasové využití), hledají pro ně takové zázemí, které je stabilní, které je takzvaně ozkoušené a má pozitivní reakce od ostatních rodičů. To vše podle mého názoru Dům dětí a mládeže Astra splňuje. V závěru práce bych chtěla sumarizovat své získané vědomosti a pokusit se o zhodnocení právní úpravy de lege ferenda.

Téma příspěvkových organizací jsem si vybrala z důvodu jejich unikátnosti. Jak již bylo řečeno výše, v evropské kultuře se v této podobě nevyskytují (kromě Slovenské republiky). Jsou to specifické instituce charakteristické pro Českou republiku. V budoucnu bych se chtěla zaměřit na oblast školství a právě příspěvkové organizace mohou být zřízeny za účelem poskytování vzdělávání. Ve své práci budu používat metodu analýzy a komparace současné právní úpravy. Doufám, že by se práce mohla stát podkladem pro studium a pochopení aktuální právní úpravy příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky.

2. Základní pojmy

Na začátku své bakalářské práce bych chtěla vymezit několik právních pojmů, které jsou pro danou problematiku zásadní.

2.1 Právnícká osoba

Příspěvková organizace je jedním z typů právnícké osoby, proto je nezbytné charakterizovat tento pojem. „Právnícká osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost.“⁴ Podle hlavní činnosti rozlišujeme různé podoby právníckých osob. Může se jednat o obchodní korporace nebo družstva, která se seskupují s určitým podnikatelským záměrem či zájmem, nebo o zájmové organizace, kde občané mohou realizovat své projekty. Právníckou osobou je také stát a územní samosprávné celky, které mají podobu tzv. veřejnoprávní korporace (podstatně odlišné od obchodní korporace). Z obecného hlediska je dělíme na právnícké osoby veřejnoprávního charakteru (typicky stát a územní samosprávný celek) a právnícké osoby soukromoprávního charakteru (např. obchodní korporace). Díky tomu řadíme příspěvkovou organizaci pod právnícké osoby veřejnoprávní povahy.

Ke vzniku právnícké osoby se vážou dvě skutečnosti. Zaprvé je to založení neboli ustavení právnícké osoby, k čemuž může dojít několika zákonnými způsoby, např. zakladatelským právním jednáním nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci. Druhou skutečností je samotný vznik právnícké osoby. Ten nastává v den zápisu do určitého veřejného rejstříku a v okamžiku vzniku právnícké osoby získává právní osobnost (způsobilost k právům a povinnostem).

Právnícká osoba je uměle vytvořený subjekt, proto i k zániku musí dojít podle zákonem stanovených pravidel. Samotnému zániku předchází zrušení právnícké osoby, ke kterému může dojít (stejně jako k založení) rozhodnutím orgánu veřejné moci, uplynutím doby nebo i právním jednáním. Zánikem se poté rozumí okamžik výmazu z veřejného rejstříku, tím pádem právnícká osoba přestává být subjektem práv a povinností. „Mezi zrušením a zánikem právnícké osoby se pravidelně vyžaduje její likvidace. K likvidaci dochází obecně tam, kde jmění právnícké osoby nepřechází na žádného právního nástupce.“⁵

⁴ § 20 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník)

⁵ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 21.

2.2 Územní samosprávný celek

Územní samosprávný celek je zřizovatelem příspěvkové organizace, proto je pro účel práce důležité provést výklad tohoto pojmu. ÚSC je institut zakotvený v Ústavě České republiky⁶. Podle § 100 Ústavy je to územní společenství občanů. Může vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního schváleného rozpočtu. Samotný stát není schopný řešit všechny úkoly, aby uspokojil své občany, proto celkům vymezil okruh záležitostí, které si mohou spravovat samostatně, tzv. samostatná působnost. Jsou nadány právní osobností. Územní samosprávné celky dělíme na základní a vyšší. Za základní jsou považovány obce a za vyšší kraje. Vyšší územní samosprávné celky lze vytvořit, měnit nebo rušit jen ústavním zákonem. V současné době existuje 14 vyšších územních celků - jsou vyjmenovány v ústavním zákoně č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. De lege lata může obec vzniknout třemi způsoby. Na základě společné dohody může obec vzniknout sloučením dvou nebo více obcí, které sousedí. Nová obec může také vzniknout, pokud dojde ke zrušení nebo změně vojenského újezdu nebo oddělením části obce od obce. Postup při oddělení části obce je podrobně upraven v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Celkový počet obcí k 31. 12. 2013 je podle Českého statistického úřadu 6 304 (včetně městských částí hlavního města Praha).⁷

⁶ Ústavní zákon č. 1/1993., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁷ Veřejná databáze Českého statistického úřadu [online]. [cit. 11. 2. 2015]. Dostupné na <<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ORG9020UC&vo=null>>.

3. Příspěvkové organizace

3.1 Pojem

Příspěvkové organizace řadíme mezi tzv. veřejné ústavy, jsou zřizovány za účelem plnění specifické veřejné služby. V minulosti byly pouze státními institucemi, v dnešní době to už neplatí a podle platného práva můžeme v České republice nalézt dva typy příspěvkových organizací. Prvním typem se rozumí příspěvkové organizace zřizované státem, upraveny zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. Tyto příspěvkové organizace (jinak také státní příspěvkové organizace) zřizuje organizační složka státu. Na základě § 54 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o majetku ČR) je jim přiznán status právnické osoby, v právních vztazích vystupují svým jménem a na svou odpovědnost. V dnešní době již nemají způsobilost vlastnit majetek, mají pouze příslušnost hospodařit s majetkem státu. Zákon jim nepřiznává žádná majetková práva ani vlastní pohledávky.⁸ Mezi státní příspěvkové organizace řadíme například Národní divadlo v Praze, jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury.

Druhým typem jsou příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále jen zákon o malých rozpočtových pravidlech). Podle tohoto zákona si územní samosprávný celek zřizuje své vlastní organizace pro různé účely. Příspěvková organizace patří do výčtu těchto organizací. Její účel má být zpravidla pro zajištění veřejných úkolů, které jsou ale natolik důležité pro obec a její občany, že je potřeba, aby tato organizace měla svou právní subjektivitu. V obcích se zřizují příspěvkové organizace hlavně jako základní školy a školské zařízení, k zajištění vzdělávání dětí.

3.2 Právní rámec příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace jsou upraveny v několika právních předpisech. Jako první je potřeba zmínit zákon o majetku ČR. Tento zákon přinesl pár změn důležitých pro příspěvkové organizace. Podle dříve platného zákona o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky⁹ mohli ústřední orgány, okresní úřady a obce zřizovat rozpočtové a příspěvkové organizace. S účinností zákona o majetku ČR (1. 1. 2001) se rozpočtové organizace změnily

⁸ HAVLAN, Petr. *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 38.

⁹ Zákon České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů

na organizační složky státu, které nejsou právníckými osobami. U příspěvkových organizací se naskytly dvě možnosti – velká část organizací byla převedena na obce nebo kraje a ty co zbyly, zůstaly ve formě státních příspěvkových organizací a nadále jsou právníckými osobami. Někteří odborníci se domnívají, že v budoucnu dojde k jejich zrušení.¹⁰

3.2.1 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků

Právní základ příspěvkových organizací, které zřizují územní samosprávné celky je obsažen v Ústavě České republiky. V čl. 8 se ÚSC zaručuje právo na samosprávu, toto právo je dále rozvedeno v člancích 99 až 105 (hlavě VII). Čl. 101 odst. 3 hovoří o ÚSC jako o veřejnoprávních korporacích, které mohou vlastnit majetek a hospodařit podle svého rozpočtu.

V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích a zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích (dále jen zákon o obcích a zákon o krajích) najdeme obecnou možnost ÚSC zřizovat v samostatné působnosti právnícké osoby. Zřizovatelem musí být vždy de lege lata územní samosprávný celek, i když pravomoc je podle § 84 odst. 2 písm. d) zákona o obcích a § 35 odst. 2 písm. j) zákona o krajích svěřena zastupitelstvu. Vztah zákona o obcích (a zákona o krajích) a zákona o malých rozpočtových pravidlech lze chápat jako vztah zákona obecného a zvláštního.

Zákon o malých rozpočtových pravidlech byl několikrát novelizován. Nenajdete zde výčet všech novel, ale pouze pár, které podle mého názoru opravdu stojí za zmínku. Od účinnosti zákona o malých rozpočtových pravidlech docházelo k nejasnostem ohledně majetku příspěvkových organizací. „Dosavadní znění některých ustanovení zákona vyvolávalo nejednoznačný výklad, zda příspěvkové organizace hospodaří pouze s majetkem svého zřizovatele, nebo zda mohou některý majetek i vlastnit.“¹¹

Reakcí na tyto nesrovnalosti se stal zákon z 18. 12. 2008¹². Podle § 27 odst. 5 zákona o malých rozpočtových pravidlech může příspěvková organizace do svého vlastnictví nabyt majetek. Výčet těchto možností je taxativní, k nabytí majetku může dojít například bezplatným převodem od zřizovatele nebo jiným rozhodnutím ze strany zřizovatele. Naposled došlo k novelizaci zákona v roce 2013 v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku¹³.

¹⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Současná právní úprava příspěvkových organizací* [online]. Účetní kavárna, 1. 4. 2003 [cit. 15. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8074v10727-soucasna-pravni-uprava-prispevkovych-organizaci/>>.

¹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 477/2008 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

¹² Zákon č. 477/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

¹³ Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva, ve znění pozdějších předpisů

Právním předpisem, který se také týká příspěvkových organizací, je zákon č. 255/2012 Sb., zákon o kontrole, ve znění pozdějších předpisů (dále jen kontrolní řád). Kontrolní orgán má pravomoc kontrolovat jak organizace plní své povinnosti. Tímto orgánem je podle zákona o obcích a krajích rada ÚSC. Rada může pověřit kontrolou fyzickou osobou, která se označuje jako kontrolující. „Vzhledem k tomu, že příspěvková organizace de facto hospodaří s veřejným majetkem, vztahuje se na ni i zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhláška č. 416/2004 Sb.“¹⁴ A jelikož je příspěvková organizace zároveň i účetní jednotkou a daňovým poplatníkem, vztahují se na ni zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a zákony daňové soustavy České republiky, například zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Poměrně novou právní úpravu představuje zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který nabyl účinnosti 1. 1. 2012. Při splnění zákonných podmínek je právnická osoba trestně odpovědná za protiprávní čin, který byl spáchaný jejím jménem, v rámci její činnosti nebo v jejím zájmu. U příspěvkové organizace bude trestní odpovědnost pravděpodobně vznikat z jednání statutárního orgánu nebo jejich pracovníků. Příspěvková organizace se může například dopustit trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření nebo poškození a ohrožení životního prostředí. Organizaci mohou být za trestný čin uloženy tresty v podobě zrušení právnické osoby, propadnutí majetku nebo zákaz činnosti. Neméně důležité je také ustanovení o trestní odpovědnosti právního nástupce právnické osoby. To by pro příspěvkovou organizaci znamenalo, že po jejím zrušení by mohl být v konečném důsledku trestně odpovědný její zřizovatel, případně jiná příspěvková organizace téhož zřizovatele.¹⁵

Toto je výčet základních zákonných norem upravující postavení a fungování příspěvkové organizace. Zřizovatel může vytvářet vlastní vnitřní normy, kterými bude upravovat chod své příspěvkové organizace.

¹⁴ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 6-7.

¹⁵ HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2013, s. 253 – 254.

4. Zřízení, změna, zrušení příspěvkové organizace

Jak již bylo zmíněno výše, obec nebo kraj mohou k zabezpečení veřejných úkolů zakládat právnické osoby a zřizovat organizační složky. V zákoně o malých rozpočtových pravidlech je výčet organizací, které územní samosprávný celek může založit nebo zřídit k zajištění veřejně prospěšných činností. Může zřizovat nebo zakládat:

- vlastní organizační složky (bez právní osobnosti),
- příspěvkové organizace (jako právnické osoby),
- akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným (podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích),
- obecně prospěšné společnosti (podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů¹⁶),
- školské právnické osoby (podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání - dále jen školský zákon),
- veřejné výzkumné instituce (podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných institucích).

„Rozhodnutí, který druh organizace územní samosprávný celek založí je plně v kompetenci orgánů příslušné obce či kraje.“¹⁷ Ale i zde se najde jedna výjimka - týká se škol a školských zařízení, které podle školského zákona mohou být zřizovány pouze ve formě školských právnických osob nebo příspěvkových organizací. Při zvažování, zda je příspěvková organizace vhodný druh pro zabezpečení žádoucí veřejné služby, může být nápomocno ustanovení § 27 odst. 1 zákon o malých rozpočtových pravidlech, ve kterém je stanoveno, že ÚSC zřizuje příspěvkové organizace pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž struktura a složitost vyžadují samostatnou subjektivitu. To ale neznamená, že by organizace neměla vykazovat žádný zisk.

Svrchované postavení má při zřízení, změně i zrušení příspěvkové organizace tzv. zřizovatel (což je obec nebo kraj). I když organizace může vlastnit majetek, téměř vždy je potřeba předchozí souhlas zřizovatele. Někteří autoři mluví o tzv. vlastnické nezpůsobilosti, která je typická právě pro příspěvkové organizace obcí a krajů. Znamená to, že většinu

¹⁶ Tento zákon byl zrušen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, pokud ale nedošlo k transformaci, řídí se jím nadále.

¹⁷ POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Příspěvkové organizace ÚSC – proces zřízení a zřizovací listina, *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 2, s. 26 – 30.

majetku byla zřizovatelem pouze předána k hospodaření, nikoli do jejich výhradního vlastnictví.¹⁸

4.1 Zřízení příspěvkové organizace

O zřízení příspěvkové organizace rozhoduje zastupitelstvo ÚSC. Z výkladu zákona o malých rozpočtových pravidlech jasně vyplývá, že nejde o povinnost, je pouze na uvážení zastupitelstva, zda organizaci zřídí. Činnosti, které má organizace zabezpečit, spadají do samostatné působnosti ÚSC, ale zajištění je pro obec nebo kraj složité. Proto se mohou rozhodnout pro zřízení příspěvkové organizace.

Pokud zastupitelstvo obce nebo kraje rozhodne o zřízení příspěvkové organizace, musí také dojít ke schválení zřizovací listiny. V tomto procesu má své postavení také rada ÚSC. Podle zákona o obcích a zákona o krajích připravuje rada návrhy pro jednání zastupitelstva. V praxi to znamená, že rada připraví text zřizovací listiny a zastupitelstvo o ní rozhoduje. Den vzniku organizace je stanoven v rozhodnutí o zřízení. Může to být ten samý den, kdy zastupitelstvo rozhodlo o zřízení nebo pozdější datum, určené v rozhodnutí o zřízení. Jako právnická osoba má povinnost být zapsána v obchodním rejstříku. Návrh k zapsání podává zřizovatel. V tomto případě má ale zápis pouze deklaratorní účinek, protože o dni vzniku rozhoduje zřizovatel.¹⁹

Školy a školská zařízení zřízené jako příspěvkové organizace (školské příspěvkové organizace) mají podle školského zákona povinnost zapisovat se do rejstříku škol a školských zařízení. Až s účinností zápisu mají školy a školské zařízení právo poskytovat vzdělání a školské služby. Zápis má pro příspěvkovou organizaci konstitutivní účinky, může vydávat doklady o poskytnutém vzdělání, má nárok na finanční prostředky z rozpočtu obce, kraje, i státu. Pro úspěšný zápis je potřeba předložit dokumenty, ze kterých vyplývá, že organizace je dostatečně personálně, finančně i materiálně zabezpečena. Školské příspěvkové organizace musí splňovat požadavky rámcového vzdělávacího programu vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. To se také týká organizace, která bude rozebrána v kapitole 8.

Všechny důležité skutečnosti (jako je vznik, zrušení, rozdělení, sloučení nebo splnutí) má zřizovatel povinnost zveřejnit v Ústředním věstníku České republiky do 15 dnů ode dne, kdy k ní došlo.

¹⁸ HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2013, s. 40.

¹⁹ MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, MORÁVEK, Zdeněk, PROKŮPKOVÁ, Danuše. *Meritum Příspěvkové organizace 2012 - 2013*. Praha: Aspi, 2012, s. 25-26.

4.1.1 Zřizovací listina

Zřizovatel je povinen vydat o vzniku organizace zřizovací listinu. Tato listina musí podle § 27 odst. 2 zákona o malých rozpočtových pravidlech obsahovat:

- a) úplný název zřizovatele - pokud je zřizovatelem obec, musí být uveden i okres, do kterého obec spadá, z důvodu existence obcí se stejnými názvy,
- b) název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo - název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací, musí být jedinečný, nesmí klamat, ale z praktického hlediska by neměl být moc dlouhý, bude se objevovat na všech důležitých dokumentech, často musí splňovat i požadavky jiných právních předpisů, například školského zákona,
- c) vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti - určující je v tomto případě znění zřizovací listiny, organizace nemůže svévolně měnit nebo rušit hlavní činnosti, tuto kompetenci má pouze zřizovatel,
- d) označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace - zřizovatel musí zvážit, kolik statutárních orgánů je potřeba a jakým způsobem budou jednat za organizaci, jestli společně nebo každý sám,
- e) vymezení majetku, který vlastní zřizovatel – příspěvkové organizaci je předán k hospodaření (dále jen „svěřený majetek“),
- f) vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, a podobně,
- g) okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace – z doplňkové činnosti musí plynout zisk, který je dále použit na zabezpečení hlavní činnosti; musí být zřizovatelem povolena; nesmí rušit plnění hlavního účelu a nesmí být dotována z hlavní činnosti,
- h) vymezení doby, na kterou je organizace zřízena – ve většině případů bývá příspěvková organizace zřízena na dobu neurčitou, občas může být doba existence podmíněna splněním určitého cíle nebo vznikem jisté skutečnosti, málokdy se objeví organizace, která je zřízena na dobu určitou.²⁰

²⁰ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 52-58.

Zřizovací listina je důležitý právní dokument, zejména pro příspěvkovou organizaci. Má právně závazný charakter. Zastupitelstvo obce nebo kraje musí zvážit, zda bude podrobně obsahovat pravidla fungování organizace, nebo bude obecná a konkrétní problémy budou následně obsaženy v metodických pokynech. Její změnu nelze provést interními akty nebo pokyny, ale pouze dodatky k zřizovací listině. Z výkladu zákona o malých rozpočtových pravidlech není jasné, jak často má být zřizovací listina aktualizována. Problematické je to zejména u movitého majetku, který se může měnit prakticky každý měsíc.²¹ Jak bylo uvedeno výše, zřizovací listina se může měnit pouze dodatky, které schvaluje zastupitelstvo. Podle zákona o obcích a zákona o krajích se zastupitelstvo obce nebo kraje musí scházet podle aktuální potřeby, zároveň alespoň jedenkrát za 3 měsíce. To by pak v praxi mohlo znamenat, že na každém zasedání se stane pravidelným bodem schvalování změny zřizovací listiny příspěvkových organizací. Mezi hlavní povinnosti zastupitele patří především hájit zájmy svých občanů. Je patrné, že neustálé zabývání se změnou zřizovacích listin nespadá pod zájmy občanů dané obce nebo kraje.

4.1.2 Statutární orgán příspěvkové organizace

V souvislosti se zřízením organizace je nutné ještě rozhodnout o statutárním orgánu. Statutárním orgánem se ve většině případů stává jedna osoba – ředitel/ka nebo vedoucí příspěvkové organizace. Tato pravomoc ale nepřínáleží zastupitelstvu obce nebo kraje, nýbrž radě. Na tomto místě je vhodné srovnání ustanovení zákona o obcích a zákona o krajích. Zákon o obcích hovoří o pravomocích rady v § 102 odst. 2. Rada obce plní úkoly zřizovatele vůči právnickým osobám, které zřídilo zastupitelstvo, pokud nejsou tyto úkoly vyhrazeny zastupitelstvu. Zákon o krajích má v § 59 odst. 1 podobné ustanovení, ale navíc obsahuje i konkrétní pravomoc rady jmenovat a odvolávat ředitele právnických osob a stanovit jejich platy a odměny. „Důvod této odlišnosti v právní úpravě nám není znám, v praxi nicméně ani u obcí, v nichž se rada zřizuje, zpravidla není pochyb o tom, že jmenování a odvolání ředitele PO je vyhrazenou pravomocí rady obce.“²² Podle platné právní úpravy není podmínkou jmenování ředitele do funkce vypsání výběrové řízení. Jmenováním se tudíž vybraná osoba stává statutárním orgánem a zároveň podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen zákoník práce) i zaměstnancem příspěvkové organizace. V případě odvolání z funkce není zřizovatel povinen svůj krok zdůvodňovat, zaměstnanecký poměr ale nekončí, dále se musí řídit zákoníkem práce. Zřizovatel sám nese odpovědnost za to, koho

²¹ JANEČEK, Jan. *Několik poznámek k „transformaci“ příspěvkových organizací*[online]. [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law-doplnek/files/pdf/Janecek.pdf>>.

²² POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Příspěvkové organizace ÚSC – proces zřízení a zřizovací listina, *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 2, s. 26 – 30.

obsadí do funkce statutárního orgánu a kdo tím pádem bude hospodařit s jeho majetkem a poskytovat veřejné služby.

V případě škol a školských zařízení se opět objevují jisté výjimky. Ředitel školské příspěvkové organizace musí splnit zvláštní podmínky stanovené v zákoně č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Při odvolání z funkce je vázán § 166 odst. 4 školského zákona, kde jsou taxativně vymezeny důvody pro odvolání z funkce, například pokud nezíská znalosti z oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol.

4.1.3 Další povinnosti

Jako základní povinnosti zřizovatele se dají považovat vydání zřizovací listiny, zveřejnění důležitých skutečností v Ústředním věstníku, podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Mimo tyto úkoly má obec nebo kraj další důležité povinnosti. Zřizovatel má povinnost poskytnout organizaci příspěvek na provoz ze svého rozpočtu. Obecně lze říci, že pokud subjekt poskytuje jinému subjektu své finanční prostředky, musí disponovat pravomocí ji kontrolovat. Podle § 27 odst. 9 zákona o malých rozpočtových pravidlech provádí zřizovatel kontrolu hospodaření příspěvkové organizace. Kontrola příspěvkových organizací bude více popsána v samostatné kapitole. Mezi další nezanedbatelné povinnosti patří schvalování výše rezervního fondu nebo schvalování odpisového plánu organizace.²³

Jako poslední bych chtěla uvést povinnost, která spočívá v zákazu určité činnosti. Příspěvková organizace nesmí zakládat nebo zřizovat právnické osoby a také nesmí využívat prostředky poskytnuté od zřizovatele k financování příspěvkové organizace, jejíž účel založení bylo podnikání. Zákaz zřizovat a zakládat PO a majetkově se podílet v právnické osobě obsahuje § 37a zákona o malých rozpočtových pravidlech, který byl součástí novely zákona v roce 2008. Přejížděná ustanovení nijak neupravují dříve vzniklé majetkové účasti, tudíž nejsou v rozporu se zákonem a příspěvková organizace nemá povinnost rušit své vzniklé právnické osoby a majetkové účasti v nich.

4.2 Rozdělení, sloučení, splynutí a zrušení příspěvkové organizace

V průběhu fungování příspěvkové organizace mohou nastat neočekávané problémy s chodem organizace. Zřizovatel zjistí, že účel zřízení není efektivně naplňován.

²³MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, MORÁVEK, Zdeněk, PROKŮPKOVÁ, Danuše. *Meritum Příspěvkové organizace 2012-2013*. Praha: Aspi, 2012, s. 27 - 28.

Například služba, která je poskytována, není nadále potřebná, nebo ji zřizovatel může uskutečňovat sám s menšími náklady, nebo je tuto službu schopna pokrýt jiná příspěvková organizace.²⁴ V takovýchto případech se nabízí obci nebo kraji několik možností. Zřizovatel může přistoupit k rozdělení, sloučení, splynutí nebo také ke zrušení organizace. Důležité postavení má rozhodnutí zřizovatele o této skutečnosti. V něm je uveden rozhodující den změny, jelikož platí stejné pravidlo jako u vzniku. Vznik příspěvkové organizace je běžná situace, se kterou si obec nebo kraj poradí, u ostatních skutečností se mohou objevit problémy. Zejména je potřeba vymezit rozdíl mezi sloučením a splynutím.

4.2.1 Rozdělení

Představme si situaci, že v obci XY existuje jedna příspěvková organizace, která obstarává dvě obsáhlé veřejné služby. Zřizovatel se rozhodne, že v rámci zefektivnění poskytování služeb by bylo lepší, aby jednu službu zajišťovala jedna příspěvková organizace. V tomto případě by měl zvolit rozdělení. Při rozdělení příspěvkové organizace mohou nastat dvě situace:

- z původní organizace se vyčlení jedna nebo více organizací, které jsou samostatné, mají vlastní zřizovací listinu, hospodaří samy, atd.,
- původní organizace se rozdělí na dvě nebo více nových organizací, které budou zajišťovat potřebné služby a původní organizace se zruší.

4.2.2 Zrušení

Zřizovatel příspěvkové organizace disponuje oprávněním ji zrušit. Rozhodnutí o zrušení přináleží zastupitelstvu obce nebo kraje. Před faktickým zrušením musí proběhnout několik významných procesů – účetní, daňový, právní ale i personální. Organizace je zrušena dnem, který je uvedený v rozhodnutí zastupitelstva, den následující po zrušení dochází k přechodu vlastnických práv, pohledávek a závazků na zřizovatele.

Důležitým krokem je vyřešení personálních otázek. Jelikož příspěvková organizace zaniká bez náhrady, je naplněno ustanovení zákoníku práce – výpověď zaměstnanci z důvodu rušení zaměstnavatele.²⁵ Příspěvková organizace musí také zajistit ukončení všech dodavatelských a odběratelských smluv. O ukončení své činnosti musí informovat i státní instituce, například okresní správu sociálního zabezpečení, správce daně, nebo i zdravotní pojišťovnu, či peněžní ústavu.

²⁴ POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Zrušení, splynutí, sloučení a rozdělení příspěvkové organizace [online]. *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 3. [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9246v12065-zruseni-splynuti-sloucení-a-rozdeleni-po/?#heading1>>.

²⁵ Konkrétně §52 písm. a) zákoníku práce

Příspěvková organizace musí vypracovat inventarizaci majetku, práv a závazků.²⁶ Odborníci ale doporučují zřizovatelům, aby před zrušením sami provedli kontrolu hospodaření organizace. Je v jejich zájmu, aby po organizace zůstalo co nejméně pohledávek a závazků. Organizace musí dále předložit vyúčtování dotací (včetně podkladů), které obdržela ze státního rozpočtu, od ÚSC, nebo od regionální rady. Tyto dotace podléhají veřejnoprávní kontrole a některé mohou být kontrolovány až 10 let od dokončení realizace projektu. V neposlední řadě musí přijít na řadu archivace a skartace dokumentů. Ke zřizovateli by se měly dostat písemnosti, které podléhají kontrole, nebo podklady pro vydávání potvrzení zaměstnancům z důvodu důchodového řízení.²⁷

Zrušení příspěvkové organizace je důležitá právní skutečnost, kterou zřizovatel je povinen do 15 dnů²⁸ oznámit Ústřednímu věstníku České republiky. S tím souvisí také povinnost zřizovatele podat žádost o výmaz z obchodního rejstříku.

4.2.3 Sloučení a splynutí

Sloučení a splynutí má stejný cíl. V obou případech existují dvě nebo více organizací a zřizovatel se rozhodne, že do budoucna postačí jedna organizace, která zabezpečí agendu všech organizací.

Sloučení znamená, že se dvě nebo více organizací sloučí v jednu, jedna zaniká a druhá organizace se stává tzv. nástupnickou, která také převezme veškeré závazky i zaměstnance. I když je tento proces obtížný, má jednu velkou výhodu. Procesem zrušení musí projít pouze jedna organizace, protože ta nástupnická zůstává. Samozřejmě je opět potřeba změnit zřizovací listinu a upravit příspěvek od obce nebo kraje, aby byly pokryty zvětšené náklady organizace. K sloučení je vhodné přistoupit, pokud účel a vykonávané činnosti organizací jsou podobné nebo se dokonce překrývají.²⁹

Proces splynutí příspěvkových organizací je daleko náročnější. „Nežádoucí“ příspěvkové organizace zanikají a zřídí se nová. Jelikož je potřeba před zrušením organizací vyřešit jejich práva a závazky, je doporučováno, aby se jako první zřídila nová organizace, na kterou se závazky převedou, a až poté se přejde ke zrušení původních organizací. Je to

²⁶ Tzn. doložit nájemní smlouvy, stavební dokumentaci, záruční listy, majetkové smlouvy

²⁷ POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Zrušení, splynutí, sloučení a rozdělení příspěvkové organizace. *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 3. [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9246v12065-zruseni-splynuti-sloucení-a-rozdeleni-po/?#heading1>>.

²⁸ Do 15 dnů ode dne, kdy ke zrušení došlo

²⁹ MITWALLYOVÁ, H. *Příspěvkové organizace v ČR* [online], Praha VŠE v Praze [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné na <<http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/PO-obecně-a-problémy.doc>>.

jednodušší postup, v opačném případě by se musela práva prvně převést na zřizovatele a pak zase na novou organizaci.

V ustanovení § 28 zákona o malých rozpočtových pravidlech se hovoří o tom, že každá příspěvková organizace může mít pouze jednoho zřizovatele, proto ke sloučení nebo splynutí může dojít pouze u organizací se stejným zřizovatelem.³⁰

Tabulka č. 1: Zjednodušené shrnutí

zrušení	PO ukončí činnost bez dalšího pokračování
splynutí	PO č. 1 a PO č. 2 splynou („sloučí se“) v PO č. 3 (vzniká nový subjekt)
sloučení	PO č. 1 se sloučí s PO č. 2 (nevzniká nový subjekt, jedna z organizací nadále existuje)
rozdělení	PO č. 1 se rozdělí na PO č. 1a PO č. 2; nebo PO č. 1 se rozdělí na PO č. 2 a PO č. 3 (vzniká nový subjekt či subjekty)

Zdroj: POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Zrušení, splynutí, sloučení a rozdělení příspěvkové organizace. *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 3. [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9246v12065-zruseni-splynuti-sloucení-a-rozdeleni-po/?#heading1>>.

³⁰ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 67.

5. Finanční hospodaření příspěvkové organizace

Příspěvková organizace získává peněžní prostředky od svého zřizovatele, vlastní činností, z rozpočtu státu nebo i jiného ÚSC. Dále může hospodařit s dary, které získala od fyzických nebo právnických osob,³¹ s prostředky ze svých peněžních fondů, i z Národního fondu. I když organizace zajišťuje služby, které jsou primárně nerentabilní, může v rámci tzv. doplňkové činnosti realizovat zisk, který následně použije k finančnímu pokrytí hlavní činnosti. V neposlední řadě může také získat dotaci z rozpočtu Evropské unie na úhradu provozních nákladů. Hospodaření příspěvkové organizace se liší od hospodaření ostatních právnických osob. Předpokládá se, že výdaje budou převyšovat příjmy, proto ÚSC musí dotovat organizaci ze svého rozpočtu. Aby mohl zřizovatel uvolnit dostatek financí ze svého rozpočtu, musí zpracovat finanční plán příspěvkové organizace. Tento plán by měl obsahovat předpoklad hospodaření organizace, měl by zohlednit očekávané potřeby (jako jsou výdaje elektřinu, daně, poplatky, náklady na opravy budov) a předpokládané výnosy (příjem ze vstupného, příjem z pronájmu budov, příjem z prodaného zboží, úhrada za poskytnuté služby, penále, úroky). Na základě zpracovaného finančního plánu zřizovatel schválí příspěvek na provoz organizace nebo dotaci do investičního fondu. V kompetenci zřizovatele je určit také účel využití některých poskytnutých finančních prostředků. Většinou se k tomuto kroku přistupuje, pokud se rozhoduje o mimořádné akci, jako je např. generální revize.³² Zákon o malých rozpočtových pravidlech také připouští, že příspěvek na provoz se může v průběhu roku měnit i v neprospěch organizace.³³ Zřizovatel může v taxativně vymezených důvodech uložit odvod prostředků do svého rozpočtu:

- pokud má organizace vyšší plánované výnosy než plánované náklady, a zároveň je rozdíl mezi výnosy a náklady stanoven zastupitelstvem jako závazný ukazatel rozpočtu,
- pokud na investičním fondu je více prostředků, než organizace potřebuje,
- v případě, že došlo k porušení rozpočtové kázně.³⁴

Je na zvážení zastupitelstva, jestli uloží odvod do rozpočtu, nejedná se tedy o povinnost, ale o pravomoc.

³¹ Pouze s předchozím souhlasem zřizovatele

³² POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I.: Hospodaření příspěvkových organizací z hlediska vztahu zřizovatele a PO. *Účetnictví neziskového sektoru*. 2009, č. 5. [cit. 25. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9259v12078-hospodareni-prispevkovych-organizaci-z-hlediska-vztahu-zriz/>>.

³³ § 28 odst. 11 zákona o malých rozpočtových pravidlech – pouze ze závažných, objektivně působících příčin

³⁴ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 80 – 81.

5.1 Porušení rozpočtové kázně

Obecný výklad porušení rozpočtové kázně se nachází v § 22 zákona o malých rozpočtových pravidlech, kde se toto porušení definuje jako každé neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků, které byly získány z rozpočtu ÚSC, městské části hlavního města Prahy, Regionální rady regionu soudržnosti nebo svazku obcí. Příspěvkové organizace mají své speciální ustanovení o porušení rozpočtové kázně. Vztah těchto ustanovení změnila novela zákona o malých rozpočtových pravidlech,³⁵ která stanovila, že § 22 se použije, pokud příspěvková organizace nakládá s prostředky zřizovatele, které zřizovatel obdržel ze státního rozpočtu, rozpočtu státního fondu, z Národního fondu nebo z rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti s cílem je dále poskytnout právnické nebo fyzické osobě.³⁶ Před touto novelou se obecná ustanovení o porušení rozpočtové kázně na příspěvkovou organizaci neuplatňovala.

Podle platné právní úpravy se příspěvková organizace může také dopustit porušení rozpočtové kázně když:

- a) použije prostředky, které získala z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu s vymezeným účelem – v praxi záleží na přesnosti vymezení účelu příspěvku nebo dotace,
- b) převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví zákon o malých rozpočtových pravidlech nebo než rozhodl zřizovatel – pokud ale převede méně prostředků, porušení rozpočtové kázně se nedopouští,
- c) chybně použije prostředky svého peněžního fondu – to znamená, že je použije na jiný účel, než stanoví zákon o malých rozpočtových pravidlech nebo jiný právní předpis,
- d) použije prostředky z peněžního fondu na činnosti, které měly být pokryty provozními prostředky,
- e) překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn.³⁷

Sankcí za porušení je vždy odvod do rozpočtu zřizovatele ve výši nezákonně použitých prostředků. Sankce musí být uložena do 1 roku ode dne, kdy se zřizovatel dozvěděl o porušení a zároveň do 3 let, kdy k porušení došlo. Chybným vykázáním prostředků v účetnictví se

³⁵ Zákon č. 465/2011Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

³⁶ § 28 odst. 10 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ § 28 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

příspěvková organizace nedopouští porušení rozpočtové kázně, ta se týká vždy pouze použití finančních prostředků.

5.2 Peněžní fondy

Příspěvková organizace musí povinně vytvořit fond investic, rezervní fond, fond kulturních a sociálních potřeb a fond odměn. Všechny tyto fondy jsou peněžní a zůstatky z nich nepodléhají finančnímu vypořádání s rozpočtem ÚSC, jsou převedeny do následujícího roku.³⁸ Zřizovatel může upravit podmínky čerpání z fondů přísněji, ale nesmí být v rozporu se zákonem.

5.2.1 Rezervní fond

Rezervní fond je tvořen finančními prostředky ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace po skončení roku. Zlepšený výsledek hospodaření nastane tehdy, pokud skutečné výnosy jsou vyšší než náklady. Může být převeden do fondu celý nebo jen část (zřizovatel může zbylou část převést například do fondu odměn). Dalším zdrojem rezervního fondu jsou peněžité dary od právnických nebo fyzických osob. U účelově poskytnutých peněžních darů se musí dbát na to, aby byly použity v souladu s účelem. Zdrojem rezervního fondu jsou také konečně dotace, které příspěvková organizace získala z rozpočtu Evropské unie nebo podle mezinárodních smluv na úhradu provozních nákladů, a které v daném kalendářním roce nebyly spotřebovány. Tyto prostředky musí být i po převedení do rezervního fondu využity na úhradu provozních výdajů. Platná právní úprava vymezuje taxativně způsoby využití finančních prostředků z rezervního fondu:

- další rozvoj své činnosti, tzn. zkvalitnění činností nebo rozšíření činností, nespadá sem ale oprava budov,
- k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, toto použití má pouze dočasnou povahu,
- k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně,
- k úhradě ztráty za předchozí roky.³⁹

Část rezervního fondu může příspěvková organizace se souhlasem zřizovatele převést do fondu investic. V praxi se rezervní fond využívá k úhradě ztrát z minulých let a sankcí za porušení rozpočtové kázně.

³⁸ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 88.

³⁹ § 30 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

5.2.2 Fond investic

Fond investic je určen k financování investičních potřeb. Zdrojem fondu jsou prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, investiční příspěvek od obce nebo kraje, investiční dotace z veřejných rozpočtů a od státních fondů, dále to jsou příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku,⁴⁰ peněžní dary a příspěvky od právnických nebo fyzických osob (s investičním účelem) a případné přenosy z rezervního fondu. Prostředky z fondu investic mohou být čerpány na pořízení hmotného i nehmotného dlouhodobého majetku, k úhradě úvěrů nebo půjček. Fond investic bývá také využíván při odvodu do rozpočtu zřizovatele.⁴¹ Čerpání z fondu investic ve většině případů vyžaduje předchozí projednání a souhlas zřizovatele.

5.2.3 Fond odměn

Fond odměn se používá na vyplácení odměn zaměstnancům. Odměny zaměstnancům jsou upraveny v zákoníku práce - jsou to složky platu, na které není právní nárok, a které určuje zaměstnavatel. Odměna může být přiznána, pokud zaměstnanec úspěšně splnil mimořádný nebo zvlášť významný pracovní úkol, nebo při dosažení významného pracovního či životního výročí, nebo ve formě poskytnutí pomoci v mimořádné situaci. Organizace nemusí odměny poskytnout, pokud má za to, že by došlo k neefektivnímu nebo neúčelnému využití veřejných prostředků. V první řadě se ale fond odměn používá, pokud dojde k překročení určeného objemu prostředků na platy.⁴² Zdrojem fondu je zlepšený výsledek hospodaření organizace do výše jeho 80%, maximálně však do 80% objemu prostředků na platy. Fond odměn může být také tvořen peněžními dary, které byly účelově stanoveny na platy. Příděly peněžních prostředků musí schválit zřizovatel.

5.2.4 Fond kulturních a sociálních potřeb

Právní úprava fondu kulturních a sociálních služeb (dále jen FKSP) je obsažena v zákoně o malých rozpočtových pravidlech a ve vyhlášce Ministerstva financí ČR č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. FKSP je vytvářen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a rezervy platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci.⁴³ Fond může být

⁴⁰ Vztahuje se na svěřený majetek i na majetek ve vlastnictví příspěvkové organizace

⁴¹ Viz § 31 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁴² MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 110.

⁴³ § 33 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

také navýšen o příjmy z pronájmu sportovních a rekreačních zařízení,⁴⁴ o dary přímo určené do fondu nebo o pojistná plnění od pojišťovny.⁴⁵ Na poskytnutí plnění není právní nárok.

Obecně je fond využíván na zabezpečení sociálních, kulturních, sportovních a jiných potřeb. V zákoně jsou vymezené osoby, které mohou čerpat z FKSP, jsou to:

- zaměstnanci v pracovním poměru k příspěvkové organizaci,
- žáci středních odborných učilišť a učilišť,
- interní vědečtí aspiranti,
- důchodci, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u příspěvkové organizace,
- případně rodinní příslušníci zaměstnanců a
- jiné fyzické nebo i právnické osoby.⁴⁶

Prostředky z FKSP mohou být použity například na příspěvky na provoz zařízení, které slouží ke kulturnímu rozvoji zaměstnanců, na pořízení vitamínů pro zaměstnance, na pořízení pracovních oděvů, na půjčky na bytové prostory zaměstnanců. Příspěvková organizace může prostřednictvím tohoto fondu přispívat svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům také na lázeňské nebo rekreační pobyty.

⁴⁴ Pokud je na provoz tohoto zařízení přispíváno z FKSP

⁴⁵ Pokud se toto plnění vztahuje na majetek pořízený z FKSP

⁴⁶ § 33 odst. 3 zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

6. Vybrané problémy příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace musejí při každodenním fungování překonávat řadu překážek. V této kapitole budou nastíněny dva problémy, se kterými se příspěvkové organizace běžně setkávají, a které bývají předmětem různých diskuzí.

6.1 Nabývání majetku

Podle platné právní úpravy může příspěvková organizace nabývat majetek buď do svého vlastnictví, nebo pro svého zřizovatele. Možnost nabývání do svého vlastnictví získala organizace až novelizací zákona o malých rozpočtových pravidlech, prakticky ale vždy potřebuje předchozí souhlas svého zřizovatele. Dřívější právní úprava byla velice nejednoznačná. Odborníci se rozdělili na dva tábory. První tábor tvrdil, že příspěvková organizace nemůže vlastnit majetek, druhý tábor tvrdil, že majetek vlastnit může. Rozdílný výklad byl také prezentován ve státních dokumentech. Důvodová zpráva k zákonu o malých rozpočtových pravidlech uvedla, že příspěvková organizace není subjektem vlastnického práva a popřela tak schopnost organizace vlastnit majetek. Stanovisko Ministerstva financí ČR k problematice vlastnictví majetku příspěvkových organizací zřízených obcí a kraje č. j. 124/43 515/2002 bylo ale opačného názoru. Ministerstvo financí se v tomto dokumentu jasně vyjádřilo, kdy příspěvková organizace může být vlastníkem majetku.

Novela zákona č. 477/2008 nabyla účinnosti 1. 4. 2009 a obce a kraje dostali několik měsíců na úpravu zřizovacích listin.

6.1.1 Nabývání majetku do vlastnictví příspěvkové organizace

Příspěvková organizace může získávat majetek potřebný pouze pro její činnost. To znamená pouze pro zabezpečení hlavního činnosti, nikoli činnosti doplňkové. Takovému nabývání musí ale skoro vždy předcházet souhlasné vyjádření zřizovatele. Jsou dány 4 způsoby nabývání. Jako první je to bezúplatný převod od samotného zřizovatele. Zřizovatel tak může učinit kdykoliv to uzná za vhodné. Na tento způsob se váže povinnost příspěvkové organizace nabídnout takto získaný majetek přednostně ke koupi zřizovateli (pokud se pro organizaci stane z nějakého důvodu nadále nepotřebný). Druhým způsobem je získání daru od subjektu, který je odlišný od zřizovatele díky darovací smlouvě. Jako další možnost nabytí majetku do vlastnictví organizace nabízí zákon dědění. Opět zde musí dojít k předchozímu schválení zřizovatelem. Poslední, čtvrtá možnost nabytí majetku je na základě rozhodnutí

zřizovatele jiným způsobem, než bylo výše uvedeno, např. nabývání majetku, který byl vytvořen vlastní činností.⁴⁷

6.1.2 Nabývání majetku pro zřizovatele

Příspěvková organizace se stará o majetek svého zřizovatele, který dále využívá pro svou vlastní činnosti. Majetek, který vlastní zřizovatel a předává ho organizaci k hospodaření, je označován jako tzv. svěřený majetek. Svěřený majetek vlastní v okamžiku zřízení obec nebo kraj a na základě zřizovací listiny ho organizaci předá. Příspěvková organizace může ale v rámci své činnosti nabýt další majetek pro svého zřizovatele. Tento majetek nelze z teoreticko-právního hlediska považovat za majetek svěřený.⁴⁸

6.2 Odměňování zaměstnanců

Dalším problémem, se kterým se příspěvkové organizace musejí zaobírat, je, zda jejich zaměstnanci spadají do režimů platů nebo mezd. Plat i mzda je podle zákoníku práce peněžité plnění za práci, rozhodující ovšem je ten fakt, kdo je zaměstnavatel. Plat vyplácí zaměstnavatel, který využívá na odměňování prostředky z veřejných rozpočtů – je to stát, územní samosprávné celek, státní fond a za stanovených podmínek příspěvková organizace a školské právnické osoby zřízení MŠMT, krajem, obcí a dobrovolným svazkem obcí.⁴⁹

Příspěvkové organizace používají vícezdrojové financování. Určující je, zda více než 50% finančních prostředků na odměňování zaměstnanců poskytuje zřizovatel nebo pochází z vlastní ekonomické činnosti. Zaměstnanci organizací, kteří spadají do režimu mezd, nejsou zařazeni do tabulkového systému a výše jejich mzdy se dá srovnávat s úrovní mezd v soukromém sektoru. Pro zaměstnance, kteří pobírají za svou práci plat, platí stejný platový systém jako pro úředníky. Stanovují se tarifní třídy, zohledňuje úroveň dosaženého vzdělání a také délka praxe. Z tohoto důvodu nejsou příspěvkové organizace schopny své zaměstnance ohodnotit odpovídajícím způsobem a tato práce není dostatečně atraktivní pro mladé potenciální uchazeče o zaměstnání.⁵⁰ V příspěvkových organizacích můžeme nalézt různé druhy povolání, učitele, sociální a vědecké pracovníky, i manuální profese. Doplnkovou činností mohou ovšem příspěvkové organizace navýšit množství prostředků na platy. Podle

⁴⁷ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 62 – 65.

⁴⁸ MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla, TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011, s. 54.

⁴⁹ DANDOVÁ, Eva. *Příspěvkové organizace - plat nebo mzda?* [online] Personalista.info, 6. 5. 2012 [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.personalista.info/clanek/prispevkove-organizace>>.

⁵⁰ MITWALLYOVÁ, Helena. Mají příspěvkové organizace v dnešní době své opodstatnění? *Právník*. 2014. č. 9. str. 772-792.

Mitwallyové se v poslední době situace okolo platů zlepšila díky tomu, že pro zaměstnance příspěvkových organizací platí stejný platový tarif jako pro zaměstnance zřizovatele.⁵¹ V některých příspěvkových organizacích může bohužel dojít k tak paradoxní situaci, že ředitel má nižší plat než někteří zaměstnanci. Výši platu a odměn ředitele totiž určuje zřizovatel, ale mít dostatek prostředků na plat jsou zodpovědností organizace. Takže i když zřizovatel navrhne řediteli zvýšení platu, ale nenavýší mu příspěvek, ředitel si odměnu nemůže vyplatit.

⁵¹MITWALLYOVÁ, H. *Příspěvkové organizace v ČR* [online]. Praha VŠE v Praze. [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné na <<http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/PO-obecně-a-problémy.doc>>.

7. Kontrola příspěvkových organizací zřizovatelem

Příspěvkové organizace jsou zřizovány pro plnění veřejných úkolů, ale v konečném důsledku je to obec nebo kraj, který je odpovědný za řádné splnění těchto úkolů. Již ve zřizovací listině zastupitelstvo určuje svůj vztah k organizaci. Může zde stanovit povinnost organizace pravidelně informovat svého zřizovatele o jejím hospodaření.⁵² Postavení zřizovatele příspěvkové organizace dává obci nebo kraji obecné oprávnění ji kontrolovat. To, jak je organizace efektivní, závisí na účinné a pravidelné kontrole ze strany zřizovatele. Je na uvážení zřizovatele, jak často k ní bude přistupovat, důležitá kritéria jsou velikost organizace a složitost organizační struktury. V praxi obvykle dochází ke kontrole jednou za 3 roky. Její směr je primárně ekonomický.⁵³

Právní úprava kontroly organizací zřizovatelem je obsažena ve vícero předpisech. V zákoně o malých rozpočtových pravidlech je stanoveno, že zřizovatel provádí kontrolu hospodaření své příspěvkové organizace. O kontrole příspěvkových organizací hovoří také zákon o finanční kontrole, konkrétně v § 9 odst. 1, kde stojí, že ÚSC kontroluje ve své působnosti hospodaření příspěvkové organizace s veřejnými prostředky. Zřizovatel kontroluje svou příspěvkovou organizaci podle režimu kontrolního řádu, nejde totiž o kontrolu upravenou předpisy soukromého práva.⁵⁴ Podle výše zmíněného bych chtěla kontrolu organizací rozdělit na kontrolu obecnou a kontrolu hospodaření.

Jako zvláštní druh kontroly bych chtěla dodat oprávnění člena zastupitelstva vznášet připomínky, návrhy nebo dotazy na příspěvkovou organizace.

7.1 Obecná kontrola

Obecná kontrola tedy bude probíhat podle kontrolního řádu. Kontrolním orgánem je rada územního samosprávného celku jakožto orgán, který vykonává zřizovatelskou funkci podle zákona o obcích. Kontrolu ale musí vykonávat tzv. kontrolující. Tím je fyzická osoba, kterou kontrolní orgán (rada ÚSC) pověřil ke kontrole. Pověření ke kontrole vydává vedoucí kontrolního orgánu, v případě obce je to starosta, u krajů je potřeba, aby hejtman pověřil ředitele krajského úřadu k vydávání pověření.⁵⁵ Rada obce nebo kraje může určit osoby

⁵²JANEČEK, Jan. *Kontrola hospodaření příspěvkových organizací*. [online]. moderniopec.ihned.cz, 5. 6. 2008 [cit. 2. 3. 2015]. Dostupné na <<http://moderniopec.ihned.cz/c1-25223730-kontrola-hospodareni-prispevkove-organizace>>.

⁵³MITWALLYOVÁ, Helena. Mají příspěvkové organizace v dnešní době své opodstatnění? *Právník*. 2014. č. 9. str. 772-792.

⁵⁴Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 2/2014

⁵⁵ V čele obecního úřadu stojí starosta, který úkoluje své zaměstnance (pokud pomineme tajemníka), v čele krajského úřadu ovšem stojí ředitel krajského úřadu, který má oprávnění zadávat úkoly zaměstnancům kraje.

pověřené ke kontrole a starosta (nebo ředitel krajského úřadu) jim následně ad hoc přidělí úkoly, nebo rada sama určí osobu a přidělí ji provedení konkrétní kontroly. Kontrolu v obecném slova smyslu mohou také provádět další orgán obce - kontrolní výbor. Kontrolní výbory mají za úkol zjišťovat, zda dochází k řádnému plnění usnesené zastupitelstva obce nebo kraje. Zastupitelstvo může tyto výbory pověřit i jinými úkoly v rámci samostatné působnosti.⁵⁶

Samotná kontrola spočívá ve zjišťování, zda organizace plní povinnosti, které pro ni vyplývají z právních předpisů, nebo které jí byly uloženy na základě právních předpisů. O provedení kontroly se sepisuje protokol o kontrole. Proces kontroly, povinnosti obou stran a další skutečnosti upravuje podrobně kontrolní řád.

7.2 Kontrola hospodaření

Kontrola hospodaření je upravena zákonem o malých rozpočtových pravidlech a zákonem o finanční kontrole. Pokud tyto zákony neobsahují žádnou zvláštní úpravu, použije se subsidiárně kontrolní řád. Kontrolu hospodaření je oprávněn provádět zřizovatel. Opět se použije ustanovení zákona o obcích a krajích - zřizovatelskou funkci vykonává rada. Rada tedy rozhoduje o provedení konkrétní finanční kontroly. Tuto kontrolu podle § 5 provádějí vždy zaměstnanci s kvalifikačními předpoklady.

Zákon o krajích obsahuje jistou odchylku. V § 78 odst. 4 písm. b) je dáno právo finančního výboru kraje kontrolovat hospodaření právnických osob zřízených krajem. Proto i finanční výbor může rozhodnout o provedení finanční kontroly.⁵⁷ Kontrolu bude provádět člen finančního výboru zastupitelstva kraje, kterého lze označit pro potřeby zákona o finanční kontrole za zaměstnance kraje s odkazem na § 166 odst. 1 nového občanského zákoníku.⁵⁸ Dochází tedy k možnosti provedení kontroly dvěma na sobě nezávislými kontrolními orgány. Z hlediska zásady spolupráce orgánů veřejné správy je tedy žádoucí, aby oba orgány vzájemně spolupracovaly, aby nedocházelo k nepřiměřeně častým kontrolám příspěvkové organizace, které by ji nadměrně zatěžovaly. U finanční kontroly (nebo také veřejnosprávní kontroly) zjišťuje zřizovatel u vybraného vzorku operací, zda jsou v souladu s právními předpisy a zda splňují podmínky efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti.

⁵⁶ HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2013, s. 277 – 278.

⁵⁷ O provedení kontroly se pořídí zápis, který bude obsahovat předmět kontroly, zjištěné nedostatky a návrhy na odstranění nedostatků

⁵⁸ Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 2/2014

8. Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín

V následující kapitole bude rozebrána konkrétní příspěvková organizace. Vybrala jsem si Dům dětí a mládeže Astra ve Zlíně (dále jen Astra nebo DDM Astra). Na této organizaci budu aplikovat získané teoretické poznatky.

Základní údaje:

Název příspěvkové organizace: Dům dětí a mládeže Astra Zlín

Právní forma: příspěvková organizace

Sídlo příspěvkové organizace: Tyršovo nábřeží 801, 760 01, Zlín

Název zřizovatele: statutární město Zlín

Statutární orgán: Bc. Ivana Vladíková

Identifikační číslo: 75833514

Astra zahájila svou činnost 1. 1. 2007 a byla zřízena na neurčito. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je statutární město Zlín. Astra byla zřízena za účelem poskytování pravidelného zájmového a výchovného vzdělávání na základě §125 školského zákona a vyhlášky č. 74/2005 o zájmovém vzdělávání. Toto školské zařízení nabízí zájmové kroužky různého druhu, od sportovních, tanečních, přes keramické až například po jazykové kurzy. Pořádá příměstské tábory, ekologické výukové programy, také akce pro veřejnost a různé soutěže, např. TanceR (taneční soutěž, která se v roce 2015 pořádala již po sedmé).⁵⁹

Zřizovatel povoluje vykonávat doplňkovou činnost, pokud bude mít organizace příslušné oprávnění a nebude narušeno plnění hlavní činnosti. Může provozovat tělovýchovná a sportovní zařízení, pronajímat a půjčovat movité věci, provozovat realitní činnost pořádat odborné kurzy nebo provádět kopírovací práce. Momentálně ale Astra nerealizuje žádnou doplňkovou činnost, své finanční prostředky získává primárně z rozpočtu města Zlína. Statutárním orgánem je ředitelka – od zahájení činnosti Astry – Bc. Ivana Vladíková, která vystupuje jménem příspěvkové organizace a odpovídá za její činnost. Ředitelka splňuje všechny zákonné podmínky a požadavky pro výkon své funkce. Vydává organizační řád a je oprávněna jmenovat svého zástupce, kterým je v současné době Drahomíra Večerková. Astra nemá ve svém vlastnictví žádný hmotný majetek, hospodaří se majetkem zřizovatele v hodnotě 1 945 761 Kč. Organizace hospodaří se svěřeným majetkem (momentálně

⁵⁹ FABIÁN, Lukáš. *Tancer Cup 2015. Tančilo se disco, orientální tance i zumba*[online]. Zlinsky.denik.cz, aktualizováno 9. 3. 2015 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <http://zlinsky.denik.cz/kultura_region/zlinska-hala-praska-ve-svech-kona-se-tu-tancer-cup-30150307.html>.

2 objekty, ve kterých poskytuje své služby⁶⁰⁾ a také s majetkem zřizovatele, který využívá na základě smlouvy o výpůjčce.⁶¹⁾

Tabulka č. 2: Zkrácený přehled vybraných ukazatelů příspěvkové organizace k 31. 12. 2013 (v Kč)⁶²⁾, úplný přehled uveden v příloze č. 1

Číslo řádku		DDM Astra Zlín
		IČ: 75833514
1	Výnosy z činnosti	2 206 537,19
2	z toho: výnosy z prodeje vlastních výrobků	0,00
3	výnosy z prodeje služeb	2 051 974,15
4	výnosy z prodeje majetku	0,00
5	výnosy z činnosti ostatní	0,00
6	Provozní příspěvek	7 736 064,00
7	Ostatní výnosy	6 801,89
8	Výnosy celkem	9 949 403,08
9	Spotřeba materiálu	805 838,71
10	Spotřeba energií	368 322,76
11	Opravy a udržování	320 368,40
12	Mzdové náklady	5 065 966,00
13	Zákonné sociální pojištění	1 455 466,00
14	Odpisy dlouhodobého nehm. a hmot. majetku	23 184,00
15	Ostatní náklady	1 903 973,23
16	Da z příjmu	0,00
17	Náklady celkem	9 943 119,10
18	<i>Hospodářský výsledek za ú . období po zdanění</i>	6 283,98
19	Stav na bankovních účtech	1 910 638,15
20	Úvěry a komunální dluhopisy	0,00
21	Příděl do fondu odměn	0,00
22	Příděl do fondu rezervního	6 283,98
23	Převod na ú et neuhrazené ztráty minulých let	0,00
24	Úhrada ztráty z rezervního fondu organizace	0,00
25	Úhrada ztráty zřizovatelem	0,00

Rozpočet DDM Astra je napojen na rozpočet zřizovatele provozním příspěvkem. Rozpočet připravuje ředitelka organizace a schvaluje ho rada města Zlína, která určí mimo jiné i závazné ukazatele rozpočtu. Z výše uvedené tabulky je jasné, že na financování organizace v roce 2013 se nejvíce podílel zřizovatel svým příspěvkem a organizace díky výnosům z prodeje služeb (což jsou poplatky za kroužky).

Největší nákladová položka byla ve výši 5 062 966 Kč a jednalo se o mzdové náklady. Dále sem řadíme obvyklé výdaje, jako jsou náklady na materiál, energie, údržby a opravy.

⁶⁰⁾ Dům Tyršovo nábřeží a Dům Družstevní <<http://www.ddmastra.cz/oddeleni-a-lide>>

⁶¹⁾ Smlouva o výpůjčce pozemku pro činnost kynologických kroužků z roku 2013

⁶²⁾ Závěrečný účet statutárního města Zlína za rok 2013 [online]. [cit. 1. března 2015]. Dostupné na <<http://www.zlin.eu/rozpocet-a-zaverecny-ucet-na-rok-2013-cl-802.html>>.

Co se týká peněžních fondů - zlepšený hospodářský výsledek se pravidelně odvádí celý do rezervního fondu.⁶³ Z fondu kulturních a sociálních služeb není Astra schopna poskytovat svým zaměstnancům všechny příspěvky, které vyjmenovává příslušná vyhláška. Všichni zaměstnanci dostávají pouze příspěvek na stravné v jednotné výši.

Astra nemá žádný majetek ve svém vlastnictví, pokud nabývá majetek, nabývá ho pro svého zřizovatele. Ve zřizovací listině je upraven institut předchozího souhlasu, který je potřeba k nabývání určitého typu majetku a k provádění specifických právních úkonů. Organizace musí získat souhlas města Zlína, pokud má dojít například k:

- nabytí nemovitého majetku do vlastnictví zřizovatele,
- pronájmu nebo výpůjčce nemovitého majetku na dobu delší než 1 rok, i v případě, že bude k témuž majetku postupně uzavřeno více smluv na dobu určitou, jejichž celková doba trvání bude činit v součtu více než 1 rok,
- nabytí dlouhodobého movitého majetku v pořizovací ceně nad 500 000 Kč v jednotlivém případě do vlastnictví zřizovatele, financované z provozních prostředků příspěvkové organizace, a prodeji dlouhodobého hmotného majetku, v obvyklé ceně nad 500 000 Kč v jednotlivém případě z vlastnictví zřizovatele,
- uzavření smluv na údržbu, opravy, rekonstrukce či modernizaci svěřeného majetku, s finančním objemem plnění financovaného z provozních prostředků organizace nad 500 000 Kč v jednotlivém případě,
- uzavření smlouvy o půjčce nebo o úvěru, s výjimkou půjček zaměstnancům příspěvkové organizace z fondu kulturních a sociálních služeb,
- nabytí majetkové účasti v právnické osobě, která není zřízena nebo založena za účelem podnikání.⁶⁴

Astra pořádá během roku akce různého typu, např. soutěže a zábavná odpoledne. Na tyto akce se vždy snaží oslovit co nejvíce sponzorů, aby mohly dětem poskytnout odměny a ceny za jejich výkony. Pro nabývání takového majetku zřizovatel nevyžaduje předchozí souhlas, což organizaci motivuje k pravidelnému organizování aktivit, které pokryjí širokou škálu zájmu všech dětí.

DDM Astra zaměstnává interně 15 zaměstnanců, a jelikož získává většinu prostředků od města Zlína, pobírají tito zaměstnanci plat a jsou zařazení do tabulkového systému jako úředníci města Zlína. Dále zaměstnává 90 až 100 osob jako externí pracovníky, kteří vedou

⁶³ V roce 2013 to bylo 6 283,98 Kč

⁶⁴ Zřizovací smlouva Domu dětí a mládeže ASTRA Zlín[online]. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné na <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=170765>>.

zájmové kroužky a jsou převážně placeni z prostředků, které Astra získá z prodeje služeb = poplatky za kroužky.

Z mého pohledu je zřizovací listina Astry schválena řádně, účelně a podle zákona. K zatím jediné změně došlo na základě usnesení Zastupitelstva města Zlína dne 15. 10. 2009. Listinu bylo nutné upravit, aby odpovídala tehdejší právní úprava. Došlo zejména k úpravě vymezení majetkových práv a bylo přidáno ustanovení o nutnosti předchozího souhlasu zřizovatele. V listině nejsou žádné nesrovnalosti, které by bylo v rozporu se zákonem. Podle zákona o malých rozpočtových pravidlech obsahuje tento dokument všechny obligatorní náležitosti.⁶⁵

Bohužel bez značného přispění statutárního města Zlína by organizace nebyla schopna pokrýt svůj provoz. I když nabízí Astra velké množství kroužků pro děti, chybí v jejich nabídce společné akce pro děti a rodiče. V poslední době vzrostla popularita rodinných center, která nabízejí aktivity pro děti i rodiče. Organizace by se mohla více zaměřit na děti předškolního věku a nabízet pro ně a jejich rodiče vhodné kroužky. Činností, které by rodiče s dětmi mohli absolvovat společně je velké množství, od plavání, přes různé jazykové i přírodovědecké kurzy až například po kroužky pro umělecky nadané (jako je keramika nebo také divadlo). Do své nabídky by také mohla přidat větší množství kurzů pro dospělé a studenty. Jelikož ve Zlíně má sídlo Univerzita Tomáše Bati, je zde plno vysokoškolských studentů, které by kurzy mohly zaujmout.

Reálná možnost, jak získat více finanční prostředků, se nabízí v provozování doplňkové činnosti. Zejména pořádání odborných kurzů a školení pro veřejnost by pro Astru neměl být větší problém. Ve své nabídce má i ekologické kroužky, to znamená, že zaměstnává odborníky na tuto problematiku. Velice oblíbené jsou momentálně i kurzy vaření, myslím, že by to byla skvělá příležitost pro uspořádání odborného kurzu zdravého vaření pro děti i rodiče.

⁶⁵ V příloze č. 2 je uveden úplný text zřizovací listiny DDM Astra Zlín

9. Závěr

Příspěvkové organizace jsou důležitým institutem ve veřejné správě. Zajišťují veřejné služby různého druhu a kategorií, u kterých se nepředpokládá ekonomický zisk, naopak finanční výnos je hluboko pod úrovní předpokládaných nákladů. Jako příspěvkové organizace se zřizují základní a mateřské školy, domovy pro seniory, nemocnice, technické služby i pohřební ústavy. Jejich význam je proto obrovský pro celou společnost.

V úvodních kapitolách své bakalářské práce jsem se věnovala obecným pojmům, které se váží k příspěvkové organizaci. Systematicky jsem začala od právnické osoby, pokračovala územním samosprávným celkem až k příspěvkové organizaci. Dále jsem vymezila základní právní rámec a postup zřízení, kdy zásadní roli hraje zřizovací listina, jelikož v ní je legálně zakotven vztah organizace a zřizovatele. Zřizovací listina je nejdůležitějším dokumentem pro organizaci, otázkou ale stále zůstává, jak často by se mělo přistupovat k její aktualizaci. Podle mého názoru je také důležité rozpoznat rozdíl mezi sloučením a splynutím organizací. Významnou kapitolou je hospodaření příspěvkové organizace, která v sobě zahrnuje porušení rozpočtové kázně a peněžní fondy. Je důležitá také z hlediska poslední kapitoly, která obsahuje analýzu konkrétní příspěvkové organizace, kterou je Dům dětí a mládeže Astra ve Zlíně. Do své práce jsem se také rozhodla zařadit dva problémy, které organizace musí řešit – nabývání majetku a odměňování zaměstnanců.

Mezi cíle mé práce patřilo zmapování právních předpisů, které se týkají příspěvkových organizací. Podle mého názoru nejsou ještě právní předpisy na takové úrovni, aby zabránily různým spekulacím a dohadům. Některé novely pomohly „učesat“ nejednoznačnou právní úpravu, stále je ale co zlepšovat. Například zákon o obcích a zákon o krajích obsahují jen nepatrnou zmínku o příspěvkových organizacích. Tyto zákony upravují zřizovatele organizací, kteří udávají jejich pravidla fungování a směřování, proto by si zde zasloužili více prostoru. De lege ferenda navrhuji, aby bylo jasně v zákoně napsáno, že statutárním orgánem je ředitel příspěvkové organizace, který za ni jedná a zastupuje ji navenek.

Dalším problematickým úsekem je z mého hlediska přijímání darů, které vyžadují předchozí souhlas zřizovatele. Příspěvkové organizace potřebují souhlas svého zřizovatele před získáním darů, bohužel v praxi je běžné, že o souhlas žádá organizace až po přijetí většího počtu darů. Zákonodárná úprava je tím pádem nedostatečná a neúčelná, pokud některé organizace žádají o souhlas až zpětně, aby nebyly zatíženy zbytečnou administrativou. Může docházet k obcházení až porušování právní úpravy a to je důvod k přehodnocení současného stavu. V dnešní době je veřejná správa pranýřována a lidé jsou obecně skeptičtí a všude vidí

korupci. Ředitel organizace by měl de lege lata před každým takovým procesem žádat o povolení, aby nebyl nařknut z nezákonného jednání. Subjekt, který poskytuje dar, může takovýto zdlouhavý postup odradit a z dohody vycouvat. Osobně si myslím, že dary, které podléhají předchozímu souhlasu, by měly být vyšší hodnoty. Dary nižší hodnoty by pak mohla organizace přijímat bez potřeby souhlasu od zřizovatele. Před změnou zákona by měl být proveden celostátní průzkum, jaké dary organizace pravidelně získávají a dle toho stanovit finanční limity.

Nejednoduchá situace nastává také při odměňování zaměstnanců organizace. Jelikož většina organizací odměňuje své zaměstnance platem, musejí být zařazeni do platových tříd. V případě DDM Astra jsou pracovníci placeni z rozpočtu „kroužků“, které nabízejí. Jelikož organizace nemůže navyšovat poplatky za kroužky, může nastat situace, že jsou tito pracovníci finančně podhodnoceni. Práce s dětmi je často psychicky i fyzicky náročná a pracovníci školských zařízení by měli reprezentovat určité morální hodnoty a pomáhat dětem při formování jejich osobností. Platové ohodnocení se obecně může negativně promítnout do kvality poskytování určité služby, proto je nezbytné tyto pracovníky vhodně motivovat.

V poslední době přistupují některé ÚSC ke změnám, které se dotýkají jejich příspěvkových organizací. Kvůli nejasnému právnímu postavení organizací se začínají naklánět myšlenky, že založí obchodní společnost se 100 % majetkovou účastí obce nebo kraje, která nahradí zřízenou příspěvkovou organizaci. Pokud zákonodárci nezačnou věnovat této problematice více pozornosti, může dojít ke snižování počtu příspěvkových organizací v České republice. Někteří odborníci se domnívají, že by této situaci pomohlo vytvoření nové právní formy, která by byla schopna zabezpečovat veřejné služby bez dalších dohadů.⁶⁶

⁶⁶ JANEČEK, Jan. *Několik poznámek k „transformaci“ příspěvkových organizací*[online]. [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law-doplnek/files/pdf/Janecek.pdf>>.

Seznam použité literatury

MONOGRAFIE:

- HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2013. 343 s.
- HAVLAN, Petr. *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 306 s.
- MADEROVÁ, VOLTNEROVÁ, Karla., TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011. 191 s.
- MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, MORÁVEK, Zdeněk, PROKÚPKOVÁ, Danuše. *Meritum Příspěvkové organizace 2012 -2013*. Praha: Aspi, 2012. 376 s.

PRÁVNÍ PŘEDPISY:

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých právních předpisů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 255/2012 Sb., zákon o kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnost právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva financí č. 144/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

JUDIKÁTY:

- Ústavní nálezy ze dne 8. 11. 2005, sp. zn. IV ÚS 455/2005

ČASOPISY:

- BAUDYŠ, Petr. Postavení příspěvkových organizací. *Právní rádce*. 2003. č. 5. s. 36 – 38.
- MITWALLYOVÁ, Helena. Mají příspěvkové organizace v dnešní době své opodstatnění? *Právník*. 2014. č. 9. s. 772-792.
- POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Příspěvkové organizace ÚSC – proces zřízení a zřizovací listina, *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 2, s. 26 – 30.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

- DANDOVÁ, Eva. *Příspěvkové organizace - plat nebo mzda?* [online] Personalista.info, 6. 5. 2012 [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.personalista.info/clanek/prispevkove-organizace>>.
- DVORÁK, Tomáš. *Současná právní úprava příspěvkových organizací* [online]. Účetní kavárna, 1. 4. 2003 [cit. 15. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8074v10727-soucasna-pravni-uprava-prispevkovych-organizaci/>>.
- Internetové stránky Domu dětí a mládeže Astra Zlín [online]. 2015 [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.ddmastra.cz/>>.
- JANEČEK, Jan. *Kontrola hospodaření příspěvkových organizací*. [online]. moderniobec.ihned.cz, 5. 6. 2008 [cit. 2. 3. 2015]. Dostupné na <<http://moderniobec.ihned.cz/c1-25223730-kontrola-hospodareni-prispevkove-organizace>>.
- JANEČEK, Jan. *Několik poznámek k „transformaci“ příspěvkových organizací* [online]. [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law-doplnek/files/pdf/Janecek.pdf>>.
- MITWALLYOVÁ, H. *Příspěvkové organizace v ČR* [online]. Praha VŠE v Praze [cit. 2. 2. 2015]. Dostupné na <<http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/PO-obecně-a-problémy.doc>>.
- POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I. Zrušení, splynutí, sloučení a rozdělení příspěvkové organizace. *Účetnictví neziskového sektoru*, 2009, č. 3. [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9246v12065-zruseni-splynuti-sloucení-a-rozdeleni-po/?#heading1>>.
- POSPÍŠIL, P., ŠTEFÁNKOVÁ, B., DURCZOKOVÁ, I.: Hospodaření příspěvkových organizací z hlediska vztahu zřizovatele a PO [online]. *Účetnictví neziskového sektoru*. 2009, č. 5. [cit. 25. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9259v12078-hospodareni-prispevkovych-organizaci-z-hlediska-vztahu-zriz/>>.
- SEJKORA, Jiří. *Ve špitálech a ústavech dostanou přidáno* [online]. denik.cz, 8. 12. 2014 [cit. 1. 3. 2015]. Dostupné na <http://www.denik.cz/z_domova/zdravotnici-a-socialni-pracovnici-si-polepsi-vlada-schvalila-navyseni-jejich-pl.html>.
- Veřejná databáze Českého statistického úřadu [online]. [cit. 9. 2. 2015]. Dostupné na <<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ORG9020UC&vo=null>>.

- Veřejný rejstřík a Sbírnka listin [online]. [cit. 15. 3. 2015]. Dostupné na <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>>.

JINÉ:

- Důvodová zpráva k zákonu č. 477/2008 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- Stanovisko Ministerstva financí ČR k problematice vlastnictví majetku příspěvkových organizací zřízených obcí a kraje č. j. 124/43 515/2002
- Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 2/2014

Anotace / Annotation

Anotace

Bakalářská práce se zabývá příspěvkovými organizacemi územních samosprávných celků podle současné právní úpravy. Jsou zřizovány k zabezpečení neziskových forem činností a z důvodu složitosti je vyžadována jejich právní osobnost. Práce je členěna do několika kapitol, ve kterých najdeme uvedení do problematiky, relevantní právní předpisy, proces zřízení a vybrané problémy organizací. V praktické části je provedena analýza hospodaření konkrétní příspěvkové organizace. Závěr obsahuje shrnutí práce a názory autorky na možné změny právní úpravy.

Annotation

Bachelor's thesis deals with contributory organizations of self-governing units according to the valid legislation. These organizations are established to provide non-profit forms of activities. Thanks to complexity of contributory organizations it is necessary for them to have separate legal personality. This work is divided into several chapters in which we find introduction to the theme, relevant legal regulations, process of establishment and selected problems of organizations. There is an analysis of specific contributory organization in practical part. At the end of the work follows summary and an outline of possible changes de lege ferenda.

Seznam klíčových slov / Key words

Seznam klíčových slov

Příspěvkové organizace, územní samosprávný celek, obec, kraj, zřízení, vlastnictví, majetek, hospodaření, předchozí souhlas

Key words

Contributory organizations, self-governing unit, municipality, region, establishment, possession, property, management, prior consent

Seznam použitých tabulek

Tabulka č. 1: Zjednodušené shrnutí.....	20
Tabulka č. 2: Zkrácený přehled vybraných ukazatelů příspěvkové organizace k 31.12 2013 (v Kč)	32

Seznam použitých zkratek

FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
PO	příspěvková organizace
ÚSC	územní samosprávný celek

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled vybraných ukazatelů příspěvkové organizace k 31. 12. 2013 (v Kč)

Číslo řádku		DDM Astra Zlín
		IČ: 75833514
1	Aktiva celkem	4 097 113,25
2	z toho: dlouhodobý nehmotný majetek	8 349,00
3	dlouhodobý hmotný majetek	1 945 761,00
4	dlouhodobý finanční majetek	0,00
5	dlouhodobé pohledávky	0,00
6	zásoby	25 017,35
7	krátkodobé pohledávky	173 741,05
8	krátkodobý finanční majetek	1 944 244,85
9	Pasiva celkem	4 097 113,25
10	z toho: jmění účetní jednotky	1 979 730,00
11	fondy účetní jednotky	651 707,51
12	HV běžného účetního období	6 283,98
13	nerozdělený HV minulých období	0,00
14	rezervy	0,00
15	dlouhodobé závazky	0,00
16	krátkodobé závazky	1 459 391,76
17	Výnosy z činnosti	2 206 537,19
18	z toho: výnosy z prodeje vlastních výrobků	0,00
19	výnosy z prodeje služeb	2 051 974,15
20	výnosy z prodeje majetku	0,00
21	výnosy z činnosti ostatní	0,00
22	Provozní příspěvek	7 736 064,00
23	Ostatní výnosy	6 801,89
24	Výnosy celkem	9 949 403,08
25	Spotřeba materiálů	805 838,71
26	Spotřeba energií	368 322,76
27	Opravy a udržování	320 368,40
28	Mzdové náklady	5 065 966,00
29	Zákonné sociální pojištění	1 455 466,00
30	Odpisy dlouhodobého nehm. a hmot. majetku	23 184,00
31	Ostatní náklady	1 903 973,23
32	Da z příjmu	0,00
33	Náklady celkem	9 943 119,10
34	<i>Hospodářský výsledek za ú . období po zdanění</i>	6 283,98
35	Stav na bankovních účtech	1 910 638,15
36	Úvěry a komunální dluhopisy	0,00
37	Příděl do fondu odměn	0,00
38	Příděl do fondu rezervního	6 283,98

Statutární město Zlín
nám. Míru 12, 761 40 Zlín

PR 1591/PL

ZŘIZOVACÍ LISTINA

Statutární město Zlín usnesením Zastupitelstva města Zlína č. 6/29Z/2006 ze dne 25. 4. 2006, přijatým podle ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a v souladu s ustanovením § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a ustanovením § 14 odst. 2 a § 24 odst. 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, vše ve znění platném k 25. 4. 2006, zřídilo s účinností ke dni 1. 1. 2007 příspěvkovou organizaci

Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín, příspěvková organizace

Na základě usnesení Zastupitelstva města Zlína č. 24/22Z/2009 ze dne 15. 10. 2009, přijatým podle ustanovení § 84 odst. 2 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a v souladu s ustanovením § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a ustanovením § 125 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), vše ve znění pozdějších předpisů, v y d á v á statutární město Zlín tuto zřizovací listinu:

Článek I. Zřizovatel

Název: statutární město Zlín
Sídlo: nám. Míru 12, 761 40 Zlín
IČ: 00 283 924
Kraj, na jehož území se nachází sídlo zřizovatele: Zlínský kraj
(dále jen „zřizovatel“)

Článek II. Příspěvková organizace

Název: Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín, příspěvková organizace
Sídlo: Tyršovo nábřeží 801, 760 01 Zlín
IČ: 75 833 514
Právní forma: příspěvková organizace
(dále jen „příspěvková organizace“)

Článek III. Hlavní účel příspěvkové organizace

Hlavním účelem zřízení příspěvkové organizace je poskytování zájmového vzdělávání.

Článek IV. Předmět hlavní činnosti příspěvkové organizace

Předmět hlavní činnosti je vymezen příslušnými ustanoveními zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Článek V. Předmět doplňkové činnosti příspěvkové organizace

- (1) Předmětem doplňkové činnosti, kterou může příspěvková organizace vykonávat, je:
 - a) realitní činnost,
 - b) pronájem a půjčování věcí movitých,
 - c) pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí, včetně lektorské činnosti,
 - d) kopírovací práce,
 - e) provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a zařízení sloužících regeneraci a rekondici.
- (2) Příspěvková organizace může provozovat vymezenou doplňkovou činnost pouze za předpokladu, že k tomu bude mít příslušné oprávnění či povolení, pokud je právní předpisy vyžadují, při výkonu doplňkové činnosti nebudou porušovány hygienické předpisy, nebude narušováno plnění hlavní činnosti a zisk z doplňkových činností využije výhradně ve prospěch své hlavní činnosti, pokud zřizovatel nerozhodne o povolení jiného využití tohoto zisku.
- (3) Případné rozšíření doplňkové činnosti je možné pouze na základě rozhodnutí zřizovatele a následně změny této zřizovací listiny.

Článek VI. Statutární orgány příspěvkové organizace a způsob, jakým vystupují jménem příspěvkové organizace

- (1) Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel.
- (2) Ředitele do funkce jmenuje a z funkce odvolává zřizovatel.
- (3) Ředitel zejména:
 - a) vystupuje jménem příspěvkové organizace navenek,
 - b) jedná a činí jménem příspěvkové organizace veškeré právní úkony; pokud tato zřizovací listina, popřípadě právní předpisy, stanoví jako podmínku k provedení právního úkonu příspěvkové organizace předchozí souhlas zřizovatele, nebo stanoví, že příspěvková organizace nesmí některý z právních úkonů učinit, je právní úkon učiněný v rozporu s těmito ustanoveními neplatný,
 - c) odpovídá za činnost příspěvkové organizace,
 - d) odpovídá za dodržování povinností stanovených příspěvkové organizaci zřizovatelem v této zřizovací listině, popř. samostatnými rozhodnutími zřizovatele,
 - e) stanoví vnitřní organizační strukturu příspěvkové organizace, vydává organizační řád, pracovní řád a další vnitřní předpisy,
 - f) zabezpečuje vnitřní kontrolu v příspěvkové organizaci,
 - g) zpracovává každoročně výroční zprávu o činnosti příspěvkové organizace, zasílá ji zřizovateli a zveřejňuje vždy na přístupném místě v sídle příspěvkové organizace,
 - h) zajišťuje ostatní záležitosti potřebné k řádné činnosti příspěvkové organizace.
- (4) Při výkonu svých pravomocí je ředitel povinen řídit se ustanoveními příslušných právních předpisů této zřizovací listiny a pokyny zřizovatele, počínat si s náležitou odbornou péčí a péčí řádného hospodáře a dbát na zachování dobrého jména příspěvkové organizace a zřizovatele.
- (5) Ředitel jedná a činí jménem příspěvkové organizace právní úkony osobně a samostatně, a to tak, že k vytištěnému nebo napsanému názvu příspěvkové organizace připojí svůj podpis a razítko příspěvkové organizace.
- (6) Ředitel je oprávněn pověřit k jednání a provádění právních úkonů jménem příspěvkové organizace zaměstnance příspěvkové organizace nebo udělit k těmto účelům plnou moc jiné osobě; na tyto osoby se pak přiměřeně vztahují stejné povinnosti jako na ředitele. V pověření či plné moci musí ředitel jednoznačně vymežit rozsah, v jakém jsou udělovány. Za jednání pověřených či zplnomocněných osob odpovídá zřizovateli ředitel.
- (7) Ředitel je oprávněn jmenovat svého zástupce, popř. více zástupců, a stanovit jejich práva a povinnosti.

Článek VII.

Majetek ve vlastnictví zřizovatele, který se organizaci předává k hospodaření a vymezení majetkových práv organizace k tomuto majetku

- (1) Příspěvková organizace nemá vlastní majetek a hospodaří pouze s:
 - a) majetkem ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření (dále jen „svěřený majetek“),
 - b) majetkem ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace využívá na základě nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce, popř. jiného právního titulu,
 - c) majetkem ve vlastnictví jiných subjektů, který příspěvková organizace využívá na základě nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce, popř. jiného právního titulu,
- (2) Svěřený majetek je tvořen:
 - a) veškerým majetkem příspěvkové organizace, který tato vlastnila ke dni účinnosti této zřizovací listiny,
 - b) veškerým nemovitým majetkem zřizovatele, uvedeným v Příloze č. 1 této zřizovací listiny,
 - c) veškerým movitým majetkem a právy, o kterých příspěvková organizace účtovala ke dni účinnosti této zřizovací listiny,
 - d) veškerým majetkem zřizovatele, který příspěvkové organizaci zřizovatel předá k hospodaření po dni účinnosti této zřizovací listiny,
 - e) veškerým majetkem, který příspěvková organizace nabude po dni účinnosti této zřizovací listiny pro svého zřizovatele od jiných subjektů nebo na základě své činnosti.
- (3) K zúžení rozsahu svěřeného majetku může dojít v důsledku:
 - a) právního úkonu příspěvkové organizace za podmínek stanovených touto zřizovací listinou nebo
 - b) rozhodnutí zřizovatele, a to:
 - v případě nemovitého majetku uvedeného v Příloze č. 1 formou změny Přílohy č. 1 této zřizovací listiny, schválené Zastupitelstvem města Zlína,
 - v případě ostatního majetku formou usnesení Rady města Zlína nebo
 - c) jiných skutečností (ztráta či zničení svěřeného majetku, rozhodnutí státního orgánu apod.).
- (4) Příspěvková organizace je při správě svěřeného majetku povinna:
 - a) řídit se platnými obecně závaznými právními předpisy,
 - b) respektovat vnitřní předpisy zřizovatele, které upravují nakládání s majetkem zřizovatele,
 - c) respektovat pokyny zřizovatele, týkající se svěřeného majetku a jeho správy,
 - d) starat se o něj a využívat jej s péčí řádného hospodáře, zejména zachovávat zásady efektivity a hospodárnosti při nakládání se svěřeným majetkem, chránit jej před poškozením, zničením, odcizením, zneužitím a jinými neoprávněnými zásahy, dbát o jeho rozvoj a zvelebení,
 - e) dodržovat zřizovatelem schválený odpisový plán a plán tvorby a čerpání investičního fondu,
 - f) v případě, že dojde ke změnám v rozsahu či identifikaci svěřeného nemovitého majetku, evidovaného v katastru nemovitostí, zajistit zápis svého práva hospodaření s tímto majetkem do katastru nemovitostí,
 - g) zajistit jeho vhodné pojištění,
 - h) trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku závazků,
 - i) uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení a ostatní práva zřizovatele,
 - j) využívat jej pro hlavní účel, ke kterému byla zřízena, a za podmínek stanovených touto zřizovací listinou, případně rozhodnutím zřizovatele, taktéž pro potřeby doplňkové činnosti, pokud ji má zřizovatelem povolenu,
 - k) evidovat jej, účtovat o něm dle příslušných účetních předpisů a účetních standardů a provádět na základě zřizovatelem schváleného odpisového plánu jeho odpisy,
 - l) provádět jeho opravy, údržbu a právními předpisy stanovené technické prohlídky a revize,
 - m) provádět technické zhodnocení a investiční nákupy majetku (dále jen „akce reprodukce majetku“) z investičního fondu příspěvkové organizace na základě zřizovatelem schváleného plánu tvorby a čerpání investičního fondu s uvedením jmenovitého vymezení jednotlivých

plánovaných akcí reprodukce majetku včetně jeho změn, popř. na základě jiného rozhodnutí zřizovatele.

(5) V rámci hospodaření se svěřeným majetkem má příspěvková organizace právo jednat a činit veškeré právní úkony jménem vlastníka vůči ostatním subjektům, orgánům státní správy a soudům, pokud není v této zřizovací listině stanoveno jinak.

(6) Příspěvková organizace musí kdykoliv na vyžádání umožnit pro potřeby kontroly volný přístup zástupce zřizovatele ke svěřenému majetku, účetní a majetkové evidenci, výpisům z bankovních účtů, daňovým přiznáním, vnitřním předpisům, případně ostatní dokumentaci.

(7) O případných výjimkách z povinností příspěvkové organizace při správě svěřeného majetku rozhoduje zřizovatel.

Článek VIII.

Finanční hospodaření příspěvkové organizace

(1) Příspěvková organizace hospodáří s peněžními prostředky získanými vlastní činností, s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele, s peněžními prostředky svých fondů, s peněžními prostředky poskytnutými od fyzických a právnických osob a s peněžními prostředky přijatými z jiných rozpočtů.

(2) Finanční vztah organizace k rozpočtu zřizovatele je dán příspěvkem na provoz, případně dotacemi na realizaci jmenovitých, předem odsouhlasených investičních akcí dle rozpočtového provizoria, nebo schváleného, případně upraveného rozpočtu zřizovatele.

(3) Příspěvková organizace je v rámci svého finančního hospodaření povinna předložit na výzvu zřizovateli návrh rozpočtu pro následující kalendářní rok, ve kterém naplánuje veškeré své příjmy a výdaje.

(4) Zřizovatel je oprávněn stanovit každoročně organizaci závazné ukazatele pro její hospodaření, případně ukazatele pro odměňování ředitele, případně odvody a penále do rozpočtu zřizovatele dle příslušných ustanovení zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

(5) Odsouhlasení účetní závěrky příspěvkové organizace provádí Odbor školství, zdravotnictví, mládeže a tělovýchovy MMZ, pokud zřizovatel neurčí organizaci povinnost ověřit účetní závěrku auditorem.

Článek IX.

Právní úkony, které smí příspěvková organizace činit pouze po předchozím souhlasu zřizovatele, a právní úkony, které není oprávněna činit

(1) Příspěvková organizace je povinna opatřit si písemný souhlas zřizovatele před provedením těchto právních úkonů:

- a) nabytí nemovitého majetku do vlastnictví zřizovatele,
- b) pronájem nebo výpůjčka nemovitého majetku na dobu delší než 1 rok, a to i v případě, že bude k témuž majetku postupně uzavřeno více smluv na dobu určitou, jejichž celková doba trvání bude činit v součtu více než 1 rok,
- c) nabytí dlouhodobého movitého majetku v pořizovací ceně nad 500.000,- Kč v jednotlivém případě do vlastnictví zřizovatele, financované z provozních prostředků příspěvkové organizace, a prodej dlouhodobého hmotného majetku v obvyklé ceně nad 500.000,- Kč v jednotlivém případě z vlastnictví zřizovatele,
- d) uzavření smluv na údržbu, opravy, rekonstrukce či modernizaci svěřeného majetku, s finančním objemem plnění financovaného z provozních prostředků organizace nad 500.000,- Kč v jednotlivém případě,
- e) uzavření smluv o poskytování bankovních služeb určených pro vedení platebního styku a pro zhodnocování dočasně volných finančních prostředků,
- f) uzavření smlouvy o půjčce nebo o úvěru, s výjimkou půjček zaměstnancům příspěvkové organizace z fondu kulturních a sociálních potřeb,
- g) uzavření smlouvy o přistoupení k závazku a převzetí dluhu,

- h) postoupení, prominutí nebo odpis pohledávek nad 20.000,- Kč v jednotlivém případě,
 - i) uzavření smlouvy o splátkách se lhůtou splatnosti delší než 1 rok,
 - j) uzavření smlouvy o pořízení věci nákupem na splátky,
 - k) uzavření smlouvy o nájmu s právem koupě (zejména leasing),
 - l) přijetí akcií či jiných cenných papírů jako protihodnoty své pohledávky,
 - m) nabytí majetkové účasti v právnické osobě, která není zřízena nebo založena za účelem podnikání.
- (2) Zřizovatel může v jednotlivých případech rozhodnout, že příspěvková organizace je povinna si vyžádat písemný souhlas zřizovatele i k jiným právním úkonům, než které jsou uvedeny v odst. 1.
- (3) Příspěvková organizace **není oprávněna činit tyto právní úkony:**
- a) převádět svěřený nemovitý majetek z vlastnictví zřizovatele a zřizovat či rušit věcná práva ke svěřenému nemovitému majetku (zejména práva zástavní, předkupní, věcná břemena apod.); k těmto úkonům je oprávněn pouze zřizovatel,
 - b) poskytovat dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám z fondu kulturních a sociálních potřeb,
 - c) zajišťovat vlastní ani cizí závazky,
 - d) nakupovat akcie či jiné cenné papíry,
 - e) vystavovat nebo akceptovat směnky, ani být směnečným ručitelem,
 - f) zřizovat nebo zakládat právnické osoby,
 - g) nabývat majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání.
- (4) Právní úkon učiněný příspěvkovou organizací v rozporu s ustanoveními odst. 1 až 3 je od počátku neplatný.

Článek X.

Vymezení doby, na kterou je příspěvková organizace zřizována

Příspěvková organizace byla zřízena od 1. ledna 2007 na dobu neurčitou.

Článek XI.

Závěrečná ustanovení

- (1) Úkoly zřizovatele, nejsou-li zákonem nebo touto zřizovací listinou vyhrazeny Zastupitelstvu města Zlína, plní Rada města Zlína podle § 102 odst. 2 písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- (2) Jiná práva a povinnosti zřizovatele a organizace, pokud nejsou stanoveny v této zřizovací listině, se řídí příslušnými právními předpisy.
- (3) Pokud není v této zřizovací listině stanoveno jinak, koordinační a kontrolní činnost mezi organizací a zřizovatelem zabezpečují příslušné útvary MMZ dle platného organizačního řádu MMZ.
- (4) Tato zřizovací listina nabývá účinnosti dne 1. 11. 2009.
- (5) Tato zřizovací listina nahrazuje v plném rozsahu zřizovací listinu příspěvkové organizace ze dne 1. 1. 2007.

Doložka dle § 41 zákona č. 128/2000, Sb., o obcích

Schváleno orgánem obce:

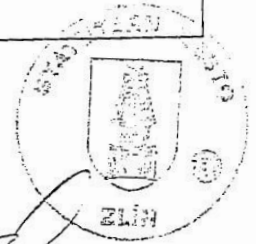
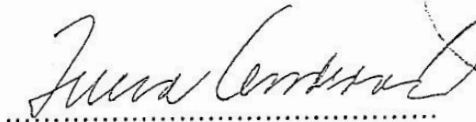
Zastupitelstvo města Zlína

Datum a číslo jednací:

15. 10. 2009, č. j. 24/22Z/2009

Ve Zlíně dne

26-10-2009

.....
PhDr. Irena Ondrová
primátorka statutárního města Zlína

Příloha č. 1 ke Zřizovací listině

IČ: 75 833 514
Název organizace: Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín, příspěvková organizace
Sídlo organizace: Tyršovo nábřeží 801, 760 01 Zlín

Soupis nemovitého majetku statutárního města Zlína, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření:

a) Pozemky

Katastrální území / Obec	LV	Parcelní číslo	Využití
--------------------------	----	----------------	---------

b) Stavby zapsané v katastru nemovitostí

Katastrální území / Obec	LV	Budova (č.p.)	Na pozemku	Využití
Zlín	10001	801	st. 1067	objekt k bydlení
Zlín	10001	4513	st. 6047/1, st. 6047/2	objekt občanské vybavenosti

c) Stavby nezapsané v katastru nemovitostí

Katastrální území / Obec	LV	Na pozemku	Popis	Využití
--------------------------	----	------------	-------	---------